

אין עוד מלבדו

לע"נ מו"ר הגאון ר' יצחק אייזיק ב"ר בנימין זאב מנצח זצוק"ל
נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ג

ועד שבועי שנמסר ע"י אחד הדרשנים שליט"א

פרשת פקודי

לתרום – להתרומם!

"כָּל הַזֶּהָב הָעֲשׂוּי לְמִלְאכָה כָּל מִלְאכַת הַקֹּדֶשׁ"

(לח, כד)

'כל' הוא לשון ריבוי. מהו הריבוי שריבה הכתוב –

'כל הזהב'?

אומר ה'אור החיים' הקדוש: כאשר צורפים זהב בפור, לא כל הזהב נותר בעינו, יש אחוז מסוים של סיגים. אך הזהב שניתן למשכן נותר כולו גם לאחר התכתו בכור – "כל הזהב", בלי שום סיגים. כמות הזהב נשארה בעינה, בלי שום פחת.

על ידי תרומת המשכן מתרוממים ומתעלים. אפילו הזהב ביקש להתרומם ולהתעלות מן המשכן!

יהודי אחד היה בתוך שנת האבלות על אביו. יום אחד הוא נקלע בשעת צהריים לאחד הכוללים. כשראה שהגיע זמן מנחה, הוא רצה לגשת לעמוד לתפילת מנחה, אבל לא היו לו כובע וחליפה. מה עושים? אחד האברכים הציע לו את הכובע והחליפה שלו. שאל האיש את האברך: "ומתי אתה תתפלל?" אמר לו: "אחפש מנין אחר..."

זו היתה הקרבה מצד האברך. כעת יש לו מניין בזמן, כהרגלו מדי יום. בהפסקת צהרים הוא מתרוצץ בין הגנים והמעונות כדי לאסוף את ילדיו, נשאר לו מעט זמן לטעום משהו ולנוח מעט, לפני שישוב ל'סדר' של

אחר הצהריים. אם ידלג על תפילת מנחה בכולל, הכל ישתבש לו. אך חסד זה חסד ואין שום שיקול וחשבון של נוחות וכדאיות.

היהודי ניגש לעמוד. האברך המתין לו עד סיום התפילה, ובינתיים, כמובן, הוא ניצל את הזמן ללימוד. כשסיים שליח הציבור את תפילת הלחש, הוא המתין כמה דקות עד שיתחיל את חזרת הש"ץ. בזמן הזה הוא הציץ בדפים שהיו בכיס החליפה...

היתה זו 'חבורה' ארוכה באחת הסוגיות.

הוא רפרף בתוכן והתפעל מאד מן הדברים. הוא הבין שמדובר באברך רציני. באותו רגע לבו נפתח, ועל המקום החליט כמחווה להעניק לאותו אברך תמיכה הגונה. הוא הוציא פנקס צ'קים מכיסו, רשם על הצ'ק אלף דולר ותחב את הצ'ק בחליפה, יחד עם קובץ הדפים.

התפילה הסתיימה. הוא הודה לאברך והחזיר לו את החליפה והכובע שלו והם נפרדו לשלום. האברך הגיע לביתו וכשהוציא את הדפים הוא נתקל בצ'ק... הוא היה המום. בראש הצ'ק היו רשומים פרטיו של האיש. הוא התקשר למספר הטלפון שהיה רשום שם ותהה לפשר הצ'ק. אמר לו הנדיב: "הצ'ק שלך! מגיע לך! ה'חבורה' עושה רושם מיוחד..."

כשנודע הדבר, עלתה שאלה מעניינת: ה'חבורה' לא

הייתה שלו אלא של חברו מהכולל, ואם כן יש לברר למי מגיע הכסף, האם לבעל החבורה או לבעל החליפה?...

המסקנה היתה שהכסף מגיע לבעל החליפה, שכן כל המעשה התגלגל בגללו. הוא עשה חסד עם אותו יהודי ונתן לו את חליפתו, לכן מן השמים זימנו שבכיס החליפה תהיה 'חבורה' שתרשים את האיש והוא יחליט להעניק לאברך תמיכה הגונה.

האברך התרומם התרוממות קטנה, והפירות הגיעו מיד. הוא עשה חסד עם היהודי ולא העלה בדעתו שהתמורה תבוא מהר כל כך, ובמזומן... *

ערב מלחמת העולם השניה נפגשו שרי החוץ של גרמניה ורוסיה למפגש פסגה. הם חתמו הסכם היסטורי שבו הם חילקו בין שתי המדינות את השליטה את שטחי פולין – חלק בשליטת הגרמנים וחלק בשליטת הרוסים

שבוע ימים בלבד לאחר חתימת ההסכם פלשו הגרמנים פלשו לפולין, ובכך ניתן האות לפרוץ מלחמת העולם השניה.

הרוסים פרסמו צו שכל אדם המתגורר בשטחי השליטה הרוסית חייב להחזיק תעודת זהות צמודה במשך עשרים וארבע שעות.

מה עושים בשבת? הרי אין עירוב. אחת הקהילות היהודיות שלחה מברק אל רבי חנוך הכהן לויין, אב"ד בענדין, חתנו של האדמו"ר מגור בעל ה"שפת אמת", והוא השיב במברק: "פיקוח נפש, נראה להתיר".

היהודים שמעו לפסק של הרב מבענדין והתירו לעצמו להתהלך בשבת עם תעודת זהות צמודה. אחד התושבים, יהודי פשוט שלא היה תלמיד חכם גדול, אמר בתמימותו: "הרב לא פסק שחייבים לעבור על ההלכה, אלא רק 'נראה להתיר'. אם אין עירוב, לא אחזיק בכיסי תעודת זהות בשבת!"

באחת השבתות הוא נעצר בידי חייל רוסי שביקש את

תעודת זהות שלו. אמר לו היהודי כי הוא אינו מחזיק תעודת זהות בכיסו כדי שלא לחלל את השבת. החייל עצר אותו, הוא נשפט במשפט מהיר והוגלה לסיביר.

בני הקהילה ריחמו עליו ואמרו: אילו היה עושה כמונו היה ניצל, הרי יש לנו היתר מהרב מבענדין להחזיק בכיסנו תעודות זהות בשבת.

כעבור שנה וחצי מפרוץ המלחמה פתחו הגרמנים ובעלות בריתה במבצע צבאי גדול לכיבוש שטחי ברית המועצות. הם כבשו את השטחים הפולניים שהיו בשליטת הרוסים. מכאן ואילך הם החלו לשלוח מאות אלפי יהודים למחנות עבודה ולמחנות המוות. גם בני אותה קהילה נשלחו למחנות המוות ונעקדו על קידוש ה'.

בסוף המלחמה התברר שאותו יהודי שהוגלה לסיביר היה היחיד מכל יהודי עירו ששרד! בשעתו כולם היו בטוחים שהוא נהג בחוסר אחריות כשהחליט שלא לסמוך על ההיתר של הרב. אך הוא בתמימותו הבין מדברי הרב שיש מקום להחמיר והחליט שלא לסמוך על ההיתר, שכן שמירת השבת היא מעל לכל. ומה התברר? בזכות שמירת השבת הוא היחיד שניצל! (שש באמרתך)

שתי דרכים – מלומדה ובשמחה

בחודש אדר ישנה מצוה לשמוח. "משנכנס אדר מרבנים בשמחה".

עלינו לדעת כי בעבודת ה', בלימוד תורה וקיום מצוותיה, ישנן שתי דרכים: הדרך האחת היא, אדם מקיים מצוות כ'מלומדה'. כך הוא ראה בבית הוריו, כך הוא רגיל לעשות מאז ומתמיד. וכי מה יגידו בבית אם לא ילך לשיעור תורה? ומה יגידו החברים אם לא יקיים מצוות? והדרך השנייה היא, לגשת לקיום מצוה ולימוד תורה בשמחה עצומה, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים ק, ב): "עָבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לִפְנֵי בְּרִנָּה".

"בהיותי ילד קטן, בעיירה שהתגוררנו, היה מנהג המקום מדי שנה בפורים, להביא משלוח מנות לרב המקומי. היינו כמה אחים בבית, וכל אחד מאיתנו ראה כבוד גדול להיות זה שיגיש את משלוח המנות לרב, לכן מדי שנה היה אבינו מטיל גורל בינינו, מי יזכה להיות זה שימסור את משלוח המנות לרב. ומה כבר יכולנו להרשות לעצמנו להביא לרב? כמה חתיכות עוגה עם בקבוק יין ותו לא.

"ההכנות לפורים החלו כבר כמה שבועות קודם לכן, כאשר אמא קנתה קמח, שמרים ושמון, שיהיה למשלוח מנות לפורים, וההתרגשות לקראת היום הגדול והשמח גברה ככל שהוא התקרב.

"והנה, כמה ימים לפני פורים, אבא הגיע הביתה מאושר ושמח והחל לרקוד איתנו. על מה ולמה השמחה הגדולה? אמר לנו אבא: 'כל שנה, מי שדואג למשלוח המנות לרב זו אמא, והנה היום הגיע לעיירה מוכר ספרים ובאמתחתו מסכת 'בבא בתרא' דפוס וילנא. באותם ימים, מי שהחזיק מסכת שלימה בבית ועוד מדפוס וילנא שהיה עדיין חדש, היה המאושר באדם. הנה, אומר לנו אבא, קניתי ממנו את הגמרא, כדי שאוכל להביא אותה כמשלוח מנות ממני אל הרב'.

"עדיין לא הבנו את משמעות הדבר" – המשיך הרב מפוניבז' וסיפר – "אבל ביום הפורים, אבא אמר לאח שנפל בגורלו להביא את משלוח המנות, שהוא ייטול את העוגה ואת היין, ואילו לי הוא אמר לקחת את הגמרא ולומר לרב שזה משלוח מנות 'אישי' ששלח האבא.

"כאשר הגענו אל בית הרב, קיבלה אותנו הרבנית בשמחה, כדרכה תמיד, ונטלה מאחי את העוגה והיין, ואילו אני ניגשתי אל הרב, מסרתי לו את הגמרא ואמרתי לו שזה משלוח מנות אישי מאבי אליו.

"והנה, לתדהמתי, נטל הרב את הגמרא בידיו והחל לרקוד איתה סביב השולחן, כמו שרוקדים עם ספר תורה בשמחת תורה, כאשר בפיו הניגונים המתלווים

שני יהודים יכולים לקיים אותה מצווה, אבל הבדל תהומי ביניהם. שניהם מניחים תפילין בבוקר, האחד עושה זאת מתוך הרגל של שנים, ואילו השני חש תחושת אושר, כי הרי הוא האדם הנבחר שהשי"ת בחר בו מכל העמים ונתן לו את תורתו.

בספר 'אורחות צדיקים' [שאין ידוע מי מחברו אבל מוסכם שהוא מספרי המוסר הקדמונים אשר על פי ה"שדי חמד" הוא חי עוד לפני תקופת האר"י] כותב ב"שער השמחה": "וכל העושה המצוות בשמחה, יש לו שכר אלף ידות יותר ממי שהמצוות עליו למשא". כי מצוה שמקיים יהודי מתוך שמחה, שכרו עליה גדול פי אלף, מאשר אם מקיים אותה בלי שמחה.

אין לנו אמנם מושג מהו מתן שכרן של מצוות, אבל אם נתאר לעצמנו שעל מצוה חשובה כמו הנחת תפילין יש שכר מסוים, הרי אם ניגשים למצווה הזאת מתוך שמחה אמיתית, מקבלים שכר גדול אלף מונים. וכך בכל מצוה ומצוה שמקיים האדם.

השפעת ריקוד הרב עם הגמרא

אספר סיפור מרגש, על הרב מפוניבז' זצ"ל, אשר כידוע הקים עולם של תורה בארץ ישראל, לאחר שעולם התורה שהקים בעירו פוניבז' בליטא עלה בלהבות בימי השואה הנוראים.

מיד בהגיעו לארץ, גם לאחר שנודע לו על החורבן הגדול באירופה, שינס את כל כוחותיו וכל מרצו, להתחיל הכל מחדש.

בשנות חייו האחרונות, היה הרב מפוניבז' ידוע חולי. הוא סבל מאוד ועם זאת המשיך כל העת בנסיעותיו ברחבי העולם, כדי לאסוף כספים עבור הישיבה הקדושה, בלי להתעייף. פעם שאל אותו אחד ממקורביו: "מהיכן שואב הרב את הכוחות הללו, לפעול עבור העמדת תורה, ללא עייפות, ללא לאות, מתוך מרץ ושמחה?"

השיב לו הרב: "אספר לך את ה'סוד' הגדול, מהיכן שאבתי את הכוחות הללו להעמיד תורה בישראל.

חדשה, יקום לאחר עשרות שנים עולם של תורה בארץ ישראל. הרי יודעים אנו את כל מפעלי התורה שהקים הרב מפוניבז'. את כל רבבות לומדי התורה שלמדו בזכות מפעליו אלו. וכל ה'יש' האדיר הזה, הוא בזכות אותו ריקוד של שמחה, שרקד רב יהודי בעיירה קטנה בליטא.

היש לנו מושג לגודל שכרו על המעשה הכביכול-קטן שעשה? אין ספק שנשמנו מתעלה בגנזי מרומים עוד ועוד, בזכות הפירות ופירי-הפירות של אותו ריקוד שמחה.

לו היינו יודעים את התוצאות המופלאות שיכולות לנבוע משמחה של מצוה ולימוד תורה, בוודאי היינו מתחזקים עוד ועוד להרבות שמחה בימים קדושים ונעלים אלו. (רבי אהרן טויסיג שליט'א)

לכך. דקות ארוכות רקד הרב עם הספר בידו, כאשר כולנו ניצבים בצד, מופתעים מהמראה, ואיתנו גם הרבנית, ואילו הרב רוקד ושר בשמחה שאין למעלה ממנה.

"כאשר סיים לרקוד, פנה הרב לרבנית ואמר: 'רעבעצ'ין, האם היית רוצה לתת לי גם משלוח מנות?' והרבנית משיבה: כמובן. ואז אומר לה הרב: 'את זוכרת שסיכמנו להתחיל בסעודת פורים בשעה חמש אחר הצהריים? אז אם רצונך לתת לי משלוח מנות, אנא ממך בואי ונאחר את הסעודה בשעה אחת, ובאותו שעה, אכנס לחדר ואלמד מהגמרא החדשה באין מפריע, וזה יהיה 'משלוח המנות' שלך אלי'..."

"צריך להבין, כי במושגי הזמנים ההם, לא היה כמעט לאיש ש"ס שלם בבית, ולפעמים הש"ס היחיד בעיר היה בבית הכנסת, וגם זה לא תמיד. גמרא שלמה, מכריכה על כריכה, גם היא היתה אוצר מיוחד. כמובן שהרבנית הסכימה לבקשת הרב, ושוב נטל הרב את הגמרא והחל לרקוד איתה סביב השולחן".

אמר הרב מפוניבז': "הייתי אז ילד קטן, בן תשע, לא תמיד הבנתי את המשמעות של שמחת התורה, אבל הנה ראיתי במו עיני, באופן מוחשי, שמחת תורה מהי. חשבתי בלבי: אם רב חשוב וגדול בישראל יכול לרקוד ולשיר דקות ארוכות כי יש לו גמרא אחת, הרי אין אושר גדול יותר מלימוד תורה, ואם כן אקדיש את כל חיי להרבות תורה בישראל. ואם רצונך לדעת מהיכן אני שואב את הכוחות שלי לנדוד ברחבי תבל כדי להגדיל עוד ועוד תורה, הרי זה מאותה 'שמחת תורה' של פורים, באותה שנה. דע לך, כי גם לו הייתי חי מעכשיו עוד שמונים שנה נוספים, הייתי ממשיך באותה דרך, להוסיף עוד ועוד תורה בישראל".

עד כאן סיפורו של הרב מפוניבז', שכבר איננו איתנו עשרות בשנים. בוודאי שאותו רב בעיר הולדתו של הרב מפוניבז', כבר אינו בין החיים שנים רבות הרבה יותר. בוודאי הוא לא יכול היה להעלות בדמיונו, כי בזכות אותו ריקוד של שמחה בפורים על קבלת גמרא

ניתן לקבל את הגליון במייל

e0527167700@gmail.com

לפרטים, לתרומות, להערות ולהארות

052-716-7700